

ĐẠI HỘI 19 ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC

HÀM Ý CHÍNH SÁCH ĐỐI VỚI VIỆT NAM

TS. Phạm Sỹ Thành

Giám đốc Chương trình Nghiên cứu Kinh tế Trung Quốc - VEPR (VCES)

Đại học Kinh tế, Đại học Quốc gia Hà Nội

Hà Nội, 11/10/2017

Copyright © VEPR 2017

Nội dung báo cáo

1. Đặc trưng quyết sách Trung Quốc thời Tập Cận Bình sau Đại hội 18
2. Khuynh hướng chính trị Trung Quốc sau Đại hội 19
3. Khuynh hướng kinh tế Trung Quốc sau Đại hội 19
4. Hàm ý đối với Việt Nam

So sánh quá trình quyết sách Trung Quốc qua các thời kỳ

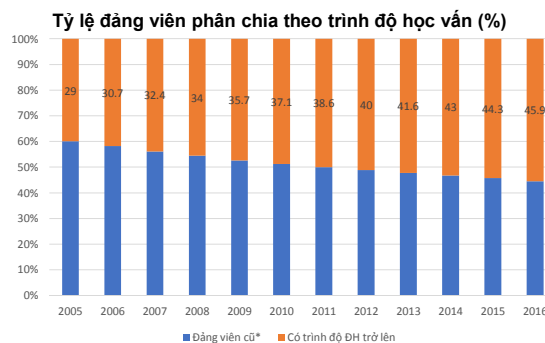
STT	Thời kỳ hậu Mao	Thời kỳ Tập Cận Bình	Công cụ thực hiện của Tập Cận Bình
1	Quyết sách mang tính đồng thuận tập thể, với quyền lực hạt nhân thuộc về Thường vụ Bộ Chính trị	Tập quyền cao độ, tính đồng thuận tập thể vẫn được nhắc tới nhưng quyền lực hạt nhân thuộc về Thường vụ Bộ Chính trị dần được thay thế bởi việc "đồng thuận" theo quan điểm của Tập Cận Bình.	- Giảm số Ủy viên thường vụ Bộ Chính trị từ 9 xuống còn 7 người - Thành lập và đứng đầu 13 tiểu ban trung ương - Tập Cận Bình giành được danh hiệu "lãnh đạo hạt nhân" tại Hội nghị TƯ 6
2	Quan hệ trung ương – địa phương cho phép địa phương góp ý kiến về hình thành nên "dự thảo"	Quyền lực của địa phương bị thu hẹp	- Chống tham nhũng - Cải cách thể chế thuế - Cải cách hệ thống tư pháp tại Hội nghị TƯ 4
3	Quyền tham gia quyết sách được mở rộng đến cả các cơ quan truyền thông trung ương (CCTV, Tân Hoa xã, Nhân dân Nhật báo) và các SOEs TƯ quan trọng	SOEs bị siết chặt bởi Ủy ban Kiểm tra Kỷ luật Trung ương	- Chống tham nhũng - Vai trò chỉ đạo của Đảng ủy trong SOEs - Đưa điều lệ Đảng vào Điều lệ hoạt động của các công ty niêm yết Trung Quốc - Can thiệp hành chính

So sánh quá trình quyết sách Trung Quốc qua các thời kỳ

STT	Thời kỳ hậu Mao	Thời kỳ Tập Cận Bình	Công cụ thực hiện của Tập Cận Bình
4	Điều phối hàng ngang Bộ ngành tương đối công kênh, các cơ quan điều phối mang tính siêu bộ là một mô hình thu nhỏ của Quốc vụ viện (NDRC)	Điều phối hàng ngang được tăng cường quyền lực bởi một cơ quan siêu bộ nằm ngoài Quốc Vụ viện	Hơn 10 ủy ban do Tập Cận Bình trực tiếp đứng đầu được thành lập sau ĐH18, nằm ngoài ba vị trí hiến định dành cho Tập Cận Bình (chủ tịch nước, TBT, chủ tịch quân ủy)
5	Nhà nước có ảnh hưởng hơn Đảng	Đảng dần khôi phục vị trí lãnh đạo tuyệt đối	- Chống tham nhũng - Vai trò chỉ đạo của Đảng ủy trong các hoạt động kinh tế và doanh nghiệp - Khai trừ Đảng tịch đối với những người phản đối cải cách

- Nhân sự cấp cao (BCT, TV BCT)
- Có sửa đổi Điều lệ Đảng hay không?
- Văn kiện Đại hội: chính trị, kinh tế, chính sách đối ngoại mới

- Cấu trúc nhân sự CCP ngày càng tinh anh, số đảng viên là công nhân và nông dân đã giảm từ 43.2% xuống còn khoảng 37% (2005 – 2016). Trong khi đó, số có trình độ đại học trở lên tăng từ 16,7% lên 45,9%. Ba nhóm tinh anh là lãnh đạo, tinh anh doanh nghiệp và tinh anh học vấn chiếm 10% tổng số đảng viên.

- Số tuổi của đảng viên già hoá nhanh chóng (nhóm trên 60 tuổi tăng nhanh hơn nhóm 35-60) cho thấy công tác chuẩn bị lực lượng kế tiếp sẽ được đẩy mạnh hơn nữa.
- Trong 370 vị trí lãnh đạo tỉnh thành Trung Quốc có 298 người thuộc thế hệ 6x; có 80,7% số Bí thư tỉnh thành là 6x.
- Cơ chế tuyển chọn nhân sự thay đổi: cất nhắc dựa trên các yếu tố (i) đã kinh qua kinh nghiệm địa phương có nhiều khó khăn và thành tựu; (ii) trung thành với Tập Cận Bình; (iii) có quan hệ gần gũi với Tập Cận Bình → trực thăng vận Thái Kỳ. Thái Kỳ (1953), một cán bộ từng làm việc dưới quyền Tập Cận Bình ở hai tỉnh Phúc Kiến và Chiết Giang, làm Bí thư Thành uỷ Bắc Kinh chỉ trong 8 tháng.

- Từ 2016 đã điều động vị trí lãnh đạo tại 29/31 tỉnh thành, 6 tháng đầu năm 2017, 17 tỉnh thành thay đổi vị trí lãnh đạo cấp chủ tịch tỉnh; đề bạt hơn 200 nhân sự cấp UVTV tỉnh.
- Có 8 bí thư và chủ tịch tỉnh mới được điều động là lãnh đạo SOEs.
- Những thách thức đối với sự thay đổi trong nhân sự CCP.
 - Số lượng đảng viên trẻ tăng nhanh có thể làm giảm vị thế độc quyền của chủ nghĩa Marx.
 - Việc định danh của CCP cũng có thể bị giảm sút khi nhóm đảng viên lõi (công nhân, nông dân, cán bộ cũ) giảm xuống.
 - Cấu trúc đảng viên phản ánh ảnh hưởng chính trị suy giảm của nhóm cơ tầng.
 - Cách thức bổ nhiệm thời Đặng Tiểu Bình bị phá vỡ ((i) Đồng thuận trong Đảng và quyết định tập thể (TV BCT); (ii) Không truy tố UVTV BCT; (iii) Bổ nhiệm theo năng lực và thang thước đo; (iv) Nguyên tắc nghỉ hưu bất thành văn).
 - Nguyên tắc nghỉ hưu từ năm 2002 cũng có thể bị phá vỡ (phụ thuộc vào vị trí mà Vương Kỳ Sơn đảm nhiệm sau Đại hội 19).
 - Sự gia tăng nhóm UVTU có thể hàm ý sự gia tăng các quyết sách can thiệp, thông qua công cụ là SOEs và cải cách SOEs khó có thể tiến hành theo hướng cổ phần hoá triệt để.

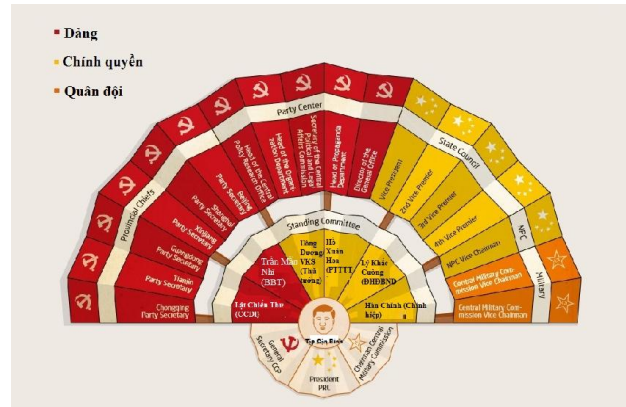
Ủy viên thường vụ Bộ Chính trị khoá 19 (dự kiến)

Đại hội 18

- Giang Trạch Dân (3): Trương Đức Giang, Lưu Vân Sơn, Trương Cao Lệ
- Hồ Cẩm Đào (1): Lý Khắc Cường
- Tập Cận Bình (1): Vương Kỳ Sơn
- Không (1): Du Chính Thanh

Đại hội 19

- Giang Trạch Dân (0)
- Hồ Cẩm Đào (3): Hồ Xuân Hoa, Ưông Dương, Lý Khắc Cường
- Tập Cận Bình (2-3): Vương Kỳ Sơn, Trần Mẫn Nhĩ, Lật Chiến Thư
- Không (1): Hàn Chính

- Trong 25 UV BCT có 11 người thuộc nhóm do ông Tập Cận Bình cất nhắc, 4 người do Vương Kỳ Sơn tiến cử, như vậy sẽ có 15/25 người thuộc nhóm ủng hộ mạnh mẽ ông Tập Cận Bình

Khuynh hướng chính trị Trung Quốc sau Đại hội 19

- Tập trung quyền lực tiếp tục tiếp diễn
- Ý thức hệ, sẽ kiểm soát cả trái tim và suy nghĩ (hệ thống xếp hạng xã hội - Social Credit System); hạn chế ảnh hưởng phương Tây, tăng cường truyền bá các học thuyết của Tập Cận Bình thông qua Ủy ban Tài liệu Giáo dục quốc gia (National Textbook Commission)
- Các chính sách vẫn được hoạch định nhất quán nằm dưới sự chỉ đạo của các tiểu ban với sự giám sát trực tiếp của ông Tập Cận Bình
- Chưa rõ hướng đi của nhóm chính trị gia 6x
- Tiếp tục chống tham nhũng theo cả hai hướng: ngăn chặn từ UVTV và diệt nhiều ruồi hơn
- Điều lệ Đảng khó thêm “tư tưởng Tập Cận Bình” vào thời điểm này?
- Đường lối đối ngoại cứng rắn và khẳng định

- Cải cách tài chính tiền tệ tiếp tục được đẩy mạnh
- Xu hướng tập quyền trong kinh tế tiếp tục duy trì: kinh tế nhà nước mở rộng và chi phối (Vành đai, Con đường; Sản xuất tại Trung Quốc 2025)
- Bị chi phối bởi các sáng kiến kinh tế đối ngoại
- Ổn định chính trị và theo đuổi lợi ích quốc gia được đặt ở vị trí ưu tiên so với việc xác lập các nguyên tắc kinh tế thị trường

- Về đối ngoại:
 - Ông Tập Cận Bình là lãnh đạo có quyền lực lớn và cứng rắn. Chủ quyền, toàn vẹn và thống nhất lãnh thổ là ưu tiên hàng đầu trong trọng tâm chính trị. Việc đàm phán là khó khăn.
 - Quan hệ Trung - Mỹ tiếp tục gặp ghềnh trong nhiệm kỳ của Tập Cận Bình và tổng thống Trump, 4 cơ chế đối thoại mới chưa hiệu quả và đủ mạnh mẽ, cơ chế đối thoại mới về các điểm nóng khu vực chưa hình thành.
- Về quân sự:
 - Thay đổi cấu trúc nhân sự quân đội cho thấy ưu tiên của PLA là tác chiến hướng biển. Tình hình Biển Đông với quan điểm cứng rắn của Trung Quốc có thể sẽ xuất hiện nhiều khó khăn mới, khi mà PLAN được hiện đại hoá nhanh chóng và có quyết tâm cao.
- Về kinh tế:
 - BRI là sáng kiến giàu tham vọng, sẽ được đẩy mạnh trong thời gian tới. Tại Đông Nam Á, Việt Nam là "địa bàn" triển khai chậm nhất và ít phối hợp nhất. Không loại trừ khả năng Biển Đông thành điểm đầu tiên của MSR.
 - Làn sóng đổi mới công nghệ ở Trung Quốc có thể tạo áp lực về môi trường và năng lực sản xuất cho các nước trong khu vực.

Xin chân thành cảm ơn!

Câu hỏi và thảo luận

Trao đổi xin gửi về:

Email: pham.sythanh@vepr.org.vn

Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách,

Trường ĐH Kinh tế, ĐH Quốc gia HN

P. 707, Nhà E4, 144, Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội

Email: info@vepr.org.vn

Tel: 04.37547506 ext 734/ 0914809799

Fax: 04.37549921